

■ ■ ■ Økonomisk sårbarhet er omtrent fraværende i debatten. Det er ikke norsk økonomi tjent med. Nå må politikerne våge å velge bort.

Valgkamp i en krevende tid

INNLEGG

Politikk

Valgkampen er godt i gang, og i tiden som kommer vil det komme mange løfter fra de politiske partiene. Det er som ventet når de kan få tilgang på rikelige ressurser til å finansiere sine budsjetter. Hvem vil vel gå til valg på å stramme inn hvis man ikke må.

Men noen særlige innstramminger har det vel ikke vært med den rødgrønne regjeringen de siste årene heller, selv om de følger handlingsregelen. Store ringvirkninger av oljevirksheten og en oljepris som har sendt Norges bytteforhold i været, har muliggjort at regje-

VALGKAMP.
Professor Hilde C. Bjørnland, Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøyskolen BI.

ringen har kunnet bruke lang mer midler enn de fleste trodde var mulig for bare ti år siden. Konsekvensen er at offentlig pengebruk har est ut uten at ett eneste område har fått noe særlig kutt, i hvert fall ikke siden finanskrisen.

Valgkampen bærer nå preg av dette. Et eksempel er de rødgrønnes vedtak om å bygge et fergefritt E39 samtidig som de også satser rekordmye på kollektivtransport. Men de politiske motstanderne vil jo ikke være dårligere, så da Erna Solberg startet valgkampen i sitt eget fylke Hordaland forrige uke, ble forslaget om fergefri E39 raskt også Høyres politikk.

Resultatet blir en overbudspolitikk som blir svært dyr. Men det er ikke mer av denne type politikk norsk økonomi nå trenger. Mye tyder nemlig på at hverdagen for Norges neste regjering kan bli langt tøffere enn den foregående regjeringen har opplevd. Det er særlig tre grunner til dette og som burde vært tema hos alle de politiske partiene i denne valgkampen.

■ For det første, etter et tiår med rekordhøy lønnsvekst og offentlig pengebruk har konkurransevnen svekket seg betraktelig i Norge. Skogbruk og tradisjonell industri har til fulle fått merke de utfordringene dette gir.

I Europa og i USA har isteden lønns- og budsjettkutt vært normen. Dette har blant annet ført til at deler av industrien

■ MANGE LØFTER. Politikere fremstår til tider som interesse-grupper som slåss om nær sagt ubegrensede midler til egen sak, skriver professor Hilde C. Bjørnland. Her Jens Stoltenberg, Erna Solberg (i midten) og Siv Jensen, under Arendalsuka ifjor. Foto: Elin Høyland

igjen er blitt konkurranse-dyktig, særlig i USA.

Hva vil den neste regjering gjøre for å bote på dette? Skal konkurranseutsatt sektor seile sin egen sjø eller vil de føre en politikk som styrker Norges konkurransevne? La meg i alle fall gi ett råd all den tid lønnsveksten i Norge ser ut til å fortsette: Målrettet offentlig pengebruk kan styrke vår

” Jeg vil ikke lenger ha mer av alt. Jeg vil ha gode tiltak som styrker norsk økonomi

konkurransevne. Gjennom økt satsing på infrastruktur og utdanning kan vi stå bedre rustet i en internasjonal konkurranse.

■ Den andre utfordringen politikerne bør ta stilling til er hvordan de skal få mer igjen for offentlig pengebruk. For vi har ikke fått rekordresultater tilbake til tross for at regjeringen nå bruker rekordmye midler. Vi henger etter våre naboland når det gjelder bygging av sammenhengende motorvei mellom landsdeler og mellom de store byene, og vedli-

keholdsbehovet på veiene er enormt og økende. Når det gjelder skolen bruker Norge allerede mer per elev enn noe annet OECD land, men likevel oppnår vi bare gjennomsnittlige resultater i skolen.

Hvilke konkrete tiltak kan bidra til at vi får mer igjen for pengebruken?

Mindre offentlig innblanding og bedre planleggingsprosesser peker seg ut. Det henger nemlig ikke nødvendigvis sammen at selv om vi har en stor stat så må vi også ha stor statlig innblanding og detaljstyring. Som jeg og andre har skrevet her før, det både forsinker og fordyrer.

■ Den tredje er kanskje den mest alvorlige utfordringen. En av de viktigste driverne til vekst i Norge det siste tiåret har kommet fra Asia, gjennom higen etter råvarer. Nå opplever særlig Kina redusert vekst. De største taperne på dette er råvareprodusentene. Australia er allerede påvirket og må omstille seg på lavere aktivitet.

Hvilke tiltak tror en ny regjering kan bli nødvendig for å takle en mulig utfordring med langvarig oljeprisfall og reduserte inntekter? Økt bruk av oljefondet gir bare en midlertidig skjerming for slike utfordringer.

Jeg syns det er forbausende at

i en viktig råvareprodusent som Norge er økonomisk sårbarhet omtrent fraværende i debatten. Isteden fremstår politikere til tider som interessegrupper som slåss om nær sagt ubegrensede midler til egen sak. Men det norsk økonomi nå trenger er at politikerne våger å velge bort. Eksempelvis, ønsker politikerne at Norge skal arrangere OL i Oslo må velgerne få vite hva som da skal prioriteres vekk. Jeg vil ikke lenger ha mer av alt. Jeg vil ha gode tiltak som styrker norsk økonomi.

Det er seks uker igjen av valgkampen. Av mangel på ulikheter mellom partiene kan det synes som om den viktigste politiske strategien for mange nå er å svartmale andres politikk. Får vi mer av dette frem til valget, ser jeg med gru mot de neste ukene.

Får vi isteden en debatt om norsk økonomi med fokus på hva partiene vil prioritere i en ny og mer krevende tid, kan valgkampen bli interessant. Jeg frykter imidlertid at den debatten tar vi ikke før det er for sent.

■ Professor Hilde C. Bjørnland, Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøyskolen BI

FLERE INNLEGG Side 28-29

Innlegg

Von i hengende tweet!

Jonas Gahr Store

Merkelig om kunnskap

Ola Bølviken

Mumling fra Faremo

Anders B. Werp

Lær av NHO-bedriftene

Svein Oppegaard

Ikke et etisk spørsmål

Odd E. Rambøl

Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replikker:
Maks 1500 tegn (ca. 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig:
Vidar Ivarsen,
tlf. 22 00 10 59 – 932 56 059
debatt@dn.no